

LAKIALOITE 161/2006 vp

Laki opintotukilain 17 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

Valtio maksaa päätoimisille opiskelijoille opintotukea, joka pitää sisällään opintorahan, asumislisän ja opintolainan valtiontakauksen. Opintotuen tarkoitus on turvata päätoimisten opiskelijoiden toimeentulo opiskelun aikana. Tällä systeemillä on osaltaan taattu kaikille suomalaisille mahdollisuus opiskella varallisuuteen ja sosiaaliseen taustaan katsomatta. Näin on voitu turvata se, että lahjakkuuksia ei ole menetetty mahdollisuuksien puuttumisen takia. Samaiseen järjestelmään on kuulunut myös opintojen maksuttomuus.

Opintotuen määrä laskee, mikäli opiskelijalla on riittävä määrä muita tuloja. Opiskelijalla saa laskennallisesti olla tuloja 505 euroa jokaista kuukautta kohden, jolta hän on nostonut opintorahaa tai asumislisää, ja 1 515 euroa niitä kuukausia kohden, joilta hän ei ole edellä mainittuja etuuksia saanut. Tämä niin sanottu vapaa tulo lasketaan kalenterivuositain. Mikäli opiskelijan vuositulot ylittävät vapaan tulon rajan, pitää hänen peruuttaa opintotuen maksaminen halutuilta kuukausilta tai palauttaa osa opintotuesta Kelalle niin, että vapaa tulo ei ylitä laissa asetettua määrää.

Laki sanoo, että opiskelijan on itse huolehdittava siitä, että vuositulo ei ylitä vapaata tuloa. Mikäli kuitenkin tuloja on liikaa, on opintoraha ja asumislisä palautettava vapaan tulon korottamiseksi tukivuotta seuraavan kalenterivuoden maaliskuun loppuun mennessä. Jos palautus jää tekemättä, peritään liikaa maksetut opintotuet takaisin 15 prosentilla korotettuna.

Opiskelijoiden opintojen ohessa tekemät työt ovat usein satunnaisia ja työsuhteet perin rikkonaisia, ja työnantajia saattaa olla useita. Tämä on vaikeuttanut monella opiskelijalla tulojen seuranta. Tulorajoissa pysymistä vaikeuttavat edelleen palkan päälle tulevat lomarahat ja mahdolliset luontoisetuudet, jotka katsotaan veronalaiseksi tuloksi. Tämä on johtanut monissa tapauksissa yllättäviin takaisinperimisiin ja siihen, että lain opiskelijoille turvaamia etuuksia on palautettu liikaa joko vahingossa tai varmuuden vuoksi. Liikaa palautettuja opintotukia Kela ei maksa takaisin.

Opintotukien maksatuksista vastaava Kela saa opiskelijoiden tulotiedot suoraan verottajalta. Verotuksessa taas on käytäntö se, että esitaytetty veroilmoitus pitää palauttaa verottajalle viimeistään 8.5. tai 15.5. Esitaytetyt veroehdotukset verovelvolliset, siis myös opiskelijat, saavat joitakin viikkoja aiemmin.

Järkevämpää olisi, jos opiskelijalla olisi käytettävissään verottajan tiedot. Näin voitaisiin välttyä yllättäviltä opintotukien korotetuilta takaisinperimisiltä ja toisaalta myös opintotukien liiallisilta takaisinmaksamisilta. Pitää muistaa, että opiskelijoiden tulotaso on erittäin alhainen ja heidän taloudellisessa tilanteessaan satojen eurojen yllättävä takaisinmaksu voi olla erittäin raskas taakka kannettavaksi. Lisäksi tapausten käsittely yksinkertaistuisi monessa tapauksessa, kun sekä Kela että opiskelija tekisivät päätöksensä yksiselitteisesti samojen tietojen perusteella.

Edellä mainituista syistä olisikin järkevää siirtää viimeistä takaisinmaksun päivää toukokuun 15 päivään eli samaan päivään, joka on viimeinen veroehdotuksen palauttamispäivä. Näin opiskelijoiden käytössä olisi samat tiedot kuin Kelalla ja verottajalla ja opiskelijoiden taloudellista turvallisuutta voitaisiin parantaa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

opintotukilain 17 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 21 päivänä tammikuuta 1994 annetun opintotukilain (65/1994) 17 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 10992000, seuraavasti:

17 §

Opiskelijan omien tulojen vaikutus opintorahaan ja asumislisään

Opiskelijan tulee huolehtia siitä, että vuositulo ei ylitä vapaata tuloa. Opiskelija voi säädellä vapaata tuloaan hakemalla opintotukea vain osalle opiskelukuukausista, peruuttamalla jo

myönnetyn opintotuen halutuilta kuukausilta tai palauttamalla jo maksettujen tukikuukausien opintorahan ja asumislisän. Opintoraha ja asumislisä on palautettava vapaan tulon korottamiseksi tukivuotta seuraavan kalenterivuoden toukokuun 15 päivään mennessä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Helsingissä 29 päivänä marraskuuta 2006

Hannu Hoskonen /kesk
Seppo Lahtela /kok
Lauri Kähkönen /sd
Eero Reijonen /kesk
Tarja Cronberg /vihr
Inkeri Kerola /kesk
Lasse Hautala /kesk
Matti Väistö /kesk
Esa Lahtela /sd
Tapani Tölli /kesk
Toimi Kankaanniemi /kd
Mikko Alatalo /kesk
Susanna Haapoja /kesk

Aulis Ranta-Muotio /kesk
Terhi Peltokorpi /kesk
Riikka Moilanen-Savolainen /kesk
Kimmo Tiilikainen /kesk
Sari Essayah /kd
Rauno Kettunen /kesk
Mauri Salo /kesk
Raimo Vistbacka /ps
Petri Neittaanmäki /kesk
Lauri Oinonen /kesk
Esko Ahonen /kesk
Tuomo Hänninen /kesk
Päivi Räsänen /kd

Antti Rantakangas /kesk
Aila Paloniemi /kesk
Klaus Pentti /kesk
Seppo Särkiniemi /kesk
Lyly Rajala /kok
Jouko Laxell /kok
Timo Soini /ps
Säde Tahvanainen /sd
Jutta Urpilainen /sd
Petri Salo /kok
Leena Harkimo /kok
Unto Valpas /vas
Esko-Juhani Tennilä /vas
Paula Risikko /kok
Minna Sirnö /vas
Anne Holmlund /kok
Ahti Vielma /kok
Maija-Liisa Lindqvist /kesk
Juhani Sjöblom /kok
Pekka Kuosmanen /kok
Tatja Karvonen /kesk

Reijo Paaajanen /kok
Jari Leppä /kesk
Mika Lintilä /kesk
Bjarne Kallis /kd
Leena Rauhala /kd
Antti Kaikkonen /kesk
Anni Sinnemäki /vihr
Kirsi Ojansuu /vihr
Kyösti Karjula /kesk
Nils-Anders Granvik /r
Pehr Löf /r
Mikaela Nylander /r
Pekka Vilkuna /kesk
Matti Kangas /vas
Pentti Tiusanen /vas
Matti Kauppila /vas
Kalevi Olin /sd
Minna Lintonen /sd
Satu Taiveaho /sd
Harry Wallin /sd
Esko Kurvinen /kok